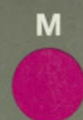

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A

1

2

3

4

5

6

M

8

9

10

11

12

13

14

15

B

17

18

19

43

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

JAWNE

ASG wewn. 3399/78

Egz. nr 1

Plk dypl. Kazimierz ZDANIAK

**Osiąganie pełnej gotowości bojowej
przez jednostki wojskowe w warunkach
czasowego pobytu poza miejscem stałej
dyslokacji**

Skrypt

40749
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biura Złorów Specjalnych
Nr owid. _____

431
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

JAWNE

ASG wewn. 3399/78

Egz. nr.....1

Plk dypl. Kazimierz ZDANIAK

**Osiągnięcie pełnej gotowości bojowej
przez jednostki wojskowe w warunkach
czasowego pobytu poza miejscem stałej
dyslokacji**

Skrypt

40749
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biura Zborów Specjalnych
Nr oświada. _____

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
in. gen. broni K. Świeroszewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1999 roku
art. 96 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
.....
podpis

ASG wewn.3399/78

"ZATWIERDZAM"
ZASTĘPCA KOMENDANTA ASG WP
DS. SZKOLENIA

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

Egs.nr....

1

płk prof. JAKUB BROCH

Dnia..... 1978 r.

Płk dypl. Kazimierz ZDANIAK

OSIĄGANIE PEŁNEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ JEDNOSTKI
WOJSKOWE W WARUNKACH CZASOWEGO POBYTU POZA MIEJSCEM
STAŁEJ DYSLOKACJI.

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbierów Specjalnych
Nr ewid. [redacted]

40749

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1978 r.

SPIS TREŚCI

	strona
I. W s t ę p _____	3
II. Ogólne zasady osiągnięcia przez jednostki wojskowe wyższych stanów gotowości bojowej poza miejscem stałej dyslokacji _____	7
III. Organizacja, planowanie i kierowanie procesem osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostki wojskowe poza miejscem stałej dyslokacji _____	10
IV. Niektóre problemy zabezpieczenia procesu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostki wojskowe _____	21

T E M A T : OSIAGANIE PEŁNEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ JEDNOSTKI
WOJSKOWE W WARUNKACH CZASOWEGO POBYTU POZA MIEJSCEM
STAŁEJ DYSLOKACJI.

I. W S T Ę P :

W okresie pokoju siły zbrojne znajdują się w stanie stałej gotowości bojowej. Jest to taki stan, który zapewnia skuteczną ochronę granic państwowych i obronę obszaru kraju w przypadku próby ich naruszenia z powietrza, morza i lądu oraz stwarza warunki bezkolizyjnego i wyprzedzającego - w stosunku do narastania zagrożenia - operacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych.

Cel ten osiąga się między innymi przez utrzymywanie w całych siłach zbrojnych jednakowego poziomu wyszkolenia bojowego wojsk /zbliżonego maksymalnie do założonych warunków /, wyposażenia i technicznej gotowości sprzętu bojowego, sprawności funkcjonowania systemu organizacyjnego i mobilizacyjnego, dowodzenia i łączności oraz normatywnych zapasów środków materiałowych.

Cechą charakterystyczną stanu stałej gotowości bojowej sił zbrojnych jest różny - dla poszczególnych jednostek, ogniw dowodzenia, a nawet dla całych rodzajów sił zbrojnych - stopień ukończenia w stosunku do etatów czasu wojennego. Prawdopodobnie wynika z doktrynalnych założeń obronnych PRL, które uwzględniają głównie zagrożenie bezpieczeństwa państwa, prawdopodobny charakter przyszłego konfliktu zbrojnego i możliwości ekonomiczne kraju.

W myśl tych założeń największy stopień ukończenia zapewnia się tym oddziałom i związkom taktycznym, które zgodnie z planem użyte będą w pierwszej kolejności, to jest już w fazie zawiązywania się konfliktu zbrojnego lub w razie jego niespodziewanego wybuchu.

Ukompletowanie tych sił powinno zapewnić osiągnięcie pełnej gotowości bojowej w czasie 2 godzin.

Stopień gotowości bojowej pozostałych oddziałów i związków, ze względu na ich niepełne stany ukompletowania jest niższy. Ich przejście do pełnej gotowości bojowej wiąże się z reguły z koniecznością uzupełniania ludźmi i sprzętem. Dlatego czas osiągania przez nie wspomnianej gotowości będzie znacznie dłuższy niż jednostek pierwszorzutowych i może wynosić na przykład w jednostkach nowo formowanych kilkadziesiąt godzin.

Wzrost zagrożenia bezpieczeństwa kraju, wynikający z polityczno-militarnych poczynań przeciwnika, powoduje konieczność podwyższenia gotowości obronnej państwa. Spośród ogółu przedsięwzięć obronnych najważniejszym zadaniem jest podwyższenie gotowości bojowej sił zbrojnych. Ma ono na celu uprzedzenie przeciwnika w operacyjnym rozwinięciu wojsk oraz stworzenie warunków i możliwości zdecydowanego przeciwdziałania agresji w razie próby wykonania zaskakującego uderzenia.

W siłach zbrojnych - stosownie do stopnia zagrożenia - może być wprowadzony stan podwyższonej lub pełnej gotowości bojowej.

Stan podwyższonej gotowości bojowej wprowadzony w wojskach obrony powietrznej kraju oraz rozwiniętych związkach taktycznych i oddziałach wydzielonych na front zewnętrzny, najogólniej rzecz biorąc, umożliwia - po uzupełnieniu, a w niektórych wypadkach z jego pominięciem - natychmiastowe ich przystąpienie do działań bojowych. Jednostki skadrowane i o niepełnych stanach osobowych w wyniku zrealizowania zadań tego stanu osiągają zdolność szybkiego przejścia do pełnej gotowości bojowej, łącznie z wyjściem do zapasowych rejonów mobilizacji lub rejonów alarmowych.

Wprowadzenie stanu pełnej gotowości bojowej zapewnia rozwinięcie sił zbrojnych i osiągnięcie przez nie zdolności do podjęcia działań bojowych w ramach koalicyjnego systemu obronnego. Zarządzenie pełnej gotowości bojowej może nastąpić po wykonaniu zadań podwyższonej gotowości lub w toku ich realizacji, bądź też bezpośrednio ze stanu stałej gotowości bojowej.

Każdy ze wspomnianych stanów może być wprowadzony zarówno w całych siłach zbrojnych, jak i w określonej ich części. Rozwiązanie drugie ma wiele stron dodatnich; między innymi zapewnia selektywne doprowadzenie do pełnej gotowości bojowej określonych grup /zestawów/ jednostek wojskowych, nie powodując przy tym w gospodarce narodowej napięć, jakie zwykle wystąpią podczas jednoczesnego rozwijania całości sił zbrojnych.

Zaletą selektywnego rozwijania jest i to, że wojska osiągają pełną gotowość w różnicowanym czasie /część wojsk może osiągać pełną, część podwyższoną, a pozostała część znajdować się w stałej gotowości bojowej /; stwarza to lepsze możliwości maskowania tego procesu. Wojska, w stosunku do których nie zarządzono wyższego stanu gotowości bojowej, kontynuują przedsięwzięcia wynikające z ich dotychczasowych planów działania, przy czym w jednostkach mogą być wprowadzone pewne ograniczenia wyjazdów stanu osobowego i wysyłania sprzętu poza garnizony. Podyktowane to jest koniecznością skrócenia czasu osiągania przez jednostki pełnej gotowości bojowej w razie jej zarządzenia.

Jednostki mogą realizować przedsięwzięcia przewidziane dla wyższych stanów gotowości bojowej stopniowo / co będzie miało miejsce szczególnie przy selektywnym rozwijaniu wojsk/ lub jednocześnie w trybie alarmowym.

W pierwszym przypadku tempo narastania gotowości bojowej z zasady jest regulowane - zgodnie z ustaleniami przełożonych - przez dowódcę okręgu wojskowego / rodzaju sił zbrojnych /, co osiąga się głównie drogą stawiania jednostkom kolejnych zadań częściowych lub całościowych obejmujących przedsięwzięcia - najpierw stanu podwyższonej, a następnie pełnej gotowości bojowej. Przy stawianiu zadań wojskom, priorytet mają te przedsięwzięcia, które zwiększają stopień gotowości i są najbardziej czasochłonne, a ich wykonanie warunkuje realizację następnych czynności. Zadania przekazuje się w ogólnym systemie dowodzenia z zachowaniem hierarchii podległości służbowej /np. Sztab Gen. WP - dowództwa okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych - dowództwa związków taktycznych - dowództwa oddziałów /.

Podczas stopniowego osiągnięcia pełnej gotowości istotne znaczenie ma skryte działanie. W celu zamaskowania zamiaru, wojska mogą osiągać pełną gotowość w miejscach stałej dyslokacji. W jednostkach nie zarządza się alarmu bojowego, a wszelkie czynności wykonuje się pod pozorem przygotowania do ćwiczeń, realizacji zadań na rzecz gospodarki itp.

Metody powyższej nie można będzie zastosować w razie gwałtownego zaostrzenia się międzynarodowej sytuacji polityczno-militarnej, a zwłaszcza w wypadku groźby wybuchu konfliktu zbrojnego. Zaistnieje wówczas konieczność rozwinięcia całości sił zbrojnych, które pełną gotowość bojową osiągnąć będą jednocześnie w trybie alarmowym. Uruchomienie procesu osiągnięcia pełnej gotowości nastąpi przez przekazanie w systemie alarmowym określonego sygnału, po otrzymaniu którego jednostki przystąpią do realizacji wszystkich składających się na ten stan przedsięwzięć i zakończą ich wykonywanie w czasie określonym w dyrektywie Ministra Obrony Narodowej.

W każdym wypadku wprowadzenie w wojskach okręgu wyższego stanu gotowości bojowej powinno być poprzedzone rozwi-
nięciem określonych elementów wojennego systemu dowodzenia
okręgu wojskowego / armii /.

Podwyższoną gotowość bojową wojska okręgu osiągają
zawsze w miejscach stałej dyslokacji zaś pełną - w zależności
od sytuacji - w rejonach alarmowych / w zapasowych rejonach
mobilizacji/ lub w miejscach stałej dyslokacji. Niektóre jedno-
stki wojskowe, znajdujące się w chwili zarządzenia pełnej goto-
wości bojowej z dala od swych garnizonów / np. realizują zada-
nia szkoleniowo-produkcyjne/, mogą je osiągać w miejscu aktual-
nego postoju / w rejonie czasowego pobytu /.

II. OGÓLNE ZASADY OSIĄGANIA PRZEZ JEDNOSTKI WOJSKOWE WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ POZA MIEJSCEM STAŁEJ DYSLOKACJI

Wprowadzenie w wojskach wyższych stanów gotowości bojo-
wej może zastać niektóre jednostki podczas wykonywania zadań
szkoleniowych, szkoleniowo-produkcyjnych itp. tj. poza miej-
scem stałej dyslokacji. W wypadku zarządzenia podwyższonej
gotowości bojowej wszystkie jednostki wracają do miejsc stałej
dyslokacji.

W razie wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej
bezpośrednio ze stanu stałej gotowości do miejsc stałej dyslo-
kacji powracają :

- jednostki, których garnizony macierzyste /lub rejon alarmowy
znajdują się na kierunku przegrupowania lub w niewielkiej
odległości od rejonów czasowego pobytu ;
- jednostki skadrwane, które uprzednio w ramach szkolenia

rezerw osobowych nie zostały uzupełnione ;

- jednostki podlegające przeformowaniu ;
- jednostki lub wydzielone z nich siły i środki biorące udział w pracach na rzecz MON lub gospodarki narodowej oraz uczestniczące w likwidacji skutków klęsk żywiołowych i innych doraźnych akcjach ;
- żołnierze wydzieleni na załączki do innych jednostek oraz mechanicy-kierowcy i inni specjaliści niezbędni w garnizonie podczas wykonywania przedsięwzięć pełnej gotowości bojowej.

Pełną gotowość bojową w rejonie czasowego pobytu mogą osiągać jednostki rozwinięte, które weszły do tego rejonu w pełni wyposażone w sprzęt, materiały i środki transportowe, łącznie z ruchomymi i doraźnymi zapasami materiałowymi lub jeśli w tym rejonie mogą skompletować ludzi, sprzęt i zapasy do 100 %. Pełną gotowość bojową w tych rejonach mogą osiągać również jednostki skadrowane, które zostały uprzednio rozwinięte w ramach szkolenia rezerw osobowych.

W celu umożliwienia osiągnięcia pełnej gotowości bojowej jednostkom, które nie zabierają do rejonu czasowego pobytu pełnych ruchomych i doraźnych zapasów i środków materiałowych, gromadzi się je, głównie amunicję, w magazynach komend poligonów lub dowozi bezpośrednio do tych rejonów. Wydaje się je jednostkom z chwilą wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej. Niektóre rodzaje środków materiałowych, jak na przykład żywność i mps, mogą być uzupełniane z zapasów gospodarki narodowej.

Osiąganie pełnej gotowości bojowej odbywa się w wyznaczonych z góry rejonach w pobliżu rejonów czasowego pobytu.

Rejony te muszą zapewnić, zgodnie z normami taktycznymi, rozrzedkowane rozmieszczenie wojsk oraz sprawne i skryte osiągnięcie pełnej gotowości bojowej. Nie mogą one pokrywać się z rejonami alarmowymi innych jednostek znajdujących się w pobliżu lub rejonami zastrzeżonymi.

Czas opuszczenia przez jednostkę rejonu czasowego pobytu w sasadsie nie powinien przekraczać norm ustalonych dla wyprowadzenia wojsk z miejsca stałej dyslokacji /a keszars/. Jednostka ta może również przyjmować uzupełnienie mobilizacyjne w miejscu stałej dyslokacji. Dowód uzupełnienia do miejsc aktualnego pobytu jednostki organizuje się pozostawionym w garnizonie transportem, ewentualnie zapotrzebowanym w tym celu z gospodarki narodowej w ramach świadczeń.

We wszystkich wypadkach wychodzenia z garnizonu na dłuższy czas / na przykład na poligon / jednostki powinny pozostawić w miejscu stałej dyslokacji określoną ilość sił i środków niezbędnych do samodzielnego zapoczątkowania przedsięwzięć mobilizacyjnych, pobrania i ewakuacji zapasów materiałowych oraz realizacji pozostałych zadań związanych z osiągnięciem pełnej gotowości bojowej.

Alarmowanie jednostek dokonuje z zasady dyżurna służba operacyjna związków taktycznych, z których zostały one wydzielone. Ponadto w okresie czasowego pobytu jednostek na obszarze innego OW alarmowanie odbywa się również poprzez dyżurną służbę operacyjną tego okręgu / dyżurna służba operacyjna OW na swą mapę nanosi miejsca i czas przebywania jednostek OW /RSZ/ okresowo znajdujących się na terytorium okręgu / na podstawie uzgodnień między zainteresowanymi stronami.

Uczestnicząca w alarmowaniu służba dyżurna powinna mieć wrysowane na mapę : ogólny rejon wykonywania zadań przez jednostkę, miejsca pracy oraz skład wydzielonych sił i środków i numery poszczególnych grup, okres wykonywania zadań, sposób alarmowania , rejon i stacje załadowania oraz kalkulacje dotyczące czasu powrotu.

W celu zapewnienia sprawnego przyjęcia sygnałów od tej służby w alarmowanych oddziałach, pododdziałach i grupach wykonujących samodzielnie zadania, organizuje się stałe dyżury. Powrót oddziałów i pododdziałów do miejsc stałej dyslokacji następuje z reguły tym samym rodzajem transportu, jakim odbył się przejazd do rejonu czasowego pobytu.

III. ORGANIZACJA, PLANOWANIE I KIEROWANIE PROCESEM OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ JEDNOSTKI WOJSKOWE POZA MIEJSCEM STAŁEJ DYSLOKACJI.

Problemy usprawnienia organizacji osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostki przebywające poza miejscem stałej dyslokacji były i są przedmiotem szczególnej troski dowódców i sztabów wszystkich szczebli dowodzenia. Uregulowanie tych spraw, chociażby częściowe, a także szukanie optymalnych kompleksowych rozwiązań w przyszłości stało się koniecznością. Wydaje się, że przede wszystkim należy dążyć do :

- zmniejszenia ilości przypadków /okresów/ obniżenia stanu stałej gotowości bojowej poprzez właściwe planowanie przedsięwzięć szkoleniowych ;
- maksymalnego usprawnienia procesów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostki w rejonach czasowego pobytu.

W większości wypadków jednostki wychodzą z miejsc stałej dyslokacji w celu wykonania zadań szkoleniowych, przy czym najczęściej wykonują je na poligonach.

W ramach realizacji programowych przedsięwzięć szkoleniowych odbywa się to przeciętnie dwa razy w roku / zimą i latem / i tę częstotliwość można przyjąć za średnią ilość okresów obniżenia gotowości bojowej w ciągu roku tylko w odniesieniu do samodzielnych oddziałów rodzajów wojsk, natomiast nie może ona być miarą obniżenia gotowości bojowej związków taktycznych. Wiadomo, że gotowość bojową dywizji obniża się nie tylko wówczas gdy w ramach zadań szkoleniowych wyprowadzone są na poligony podstawowe jej jednostki / pz, pcz /, ale i wówczas, gdy wychodzą jednostki rodzajów wojsk / rakietowe, artylerii naziemnej i przeciwlotniczej, pododdziały inżynieryjne, rozpoznawcze i chemiczne/.

Rozmieszczenie poszczególnych poligonów, względy szkoleniowe, materiałowego zabezpieczenia i inne powodują, że poszczególne oddziały /samodzielne pododdziały/ dywizji wychodzą na różne poligony i w różnym czasie. Tak więc w ciągu roku okresów obniżenia stanu stałej gotowości bojowej dywizji jest więcej niż dwa, a często znacznie więcej niż wymagają tego wspomniane względy. Zależy to również od prawidłowego planowania zasadniczych zamierzeń szkoleniowych. Wydaje się, że możliwe jest zmniejszenie ilości okresów obniżonej gotowości bojowej danego związku taktycznego, jeśli planuje się szkolenie poligonowe wszystkich jego jednostek, bez względu na rodzaj wojsk, w miarę możliwości w tym samym czasie. Korzyści stąd wynikające / na szczeblu OW/ są oczywiste w sensie polepszenia nie tylko ogólnego stanu gotowości bojowej wojsk, lecz także jakości szkolenia poligonowego, przez stworzenie korzystniejszych

warunków kompleksowego zgrzywania poszczególnych rodzajów wojsk danego oddziału czy związku taktycznego.

Podczas każdego przejścia wojsk do rejonów czasowego pobytu obniża się gotowość bojową całego okręgu wojskowego - oczywiście wprost proporcjonalnie do nasilenia ćwiczeń, szkolenia na poligonach i innych zamierzeń związanych z wyjąciem jednostek do rejonów czasowego pobytu. Dlatego niezwykle istotnym czynnikiem w utrzymaniu najwyższego stanu gotowości bojowej wojsk okręgu jest równomierne rozkładanie w czasie przedsięwzięć szkoleniowych.

Jednocześnie ustalone zasady osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej jednostek znajdujących się w rejonie czasowego pobytu, / o których jest mowa w rozdziale II / zapewniają sprawne wykonanie zadań w warunkach zagrożenia. Nie mniej jednak często różnorodnie pojmowane i realizowane powyższe zasady mogą naruszyć ustalony system przegrupowania i operacyjnego rozwinięcia wojsk armii.

Powrotne marsze wykonywać mogą tylko jednostki małe /maksymalnie pułk/ oraz jednostki o niepełnych stanach /skadowane/. Niedopuszczalne jest natomiast wykonywanie tego marszu przez związki / typu dywizja, brygada/, lub jednocześnie przez dużą liczbę jednostek mniejszych z różnych rejonów czasowego pobytu. Mogłoby to bowiem doprowadzić do zablokowania dróg i utrudnić wykonywanie zadań operacyjnych pozostałym jednostkom okręgu.

W stosunku do uregulowanych zasad osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej należy ustalić ewentualne drogi marszu /zasadnicze i zapasowe/ wyprowadzające na kierunki operacyjnego rozwinięcia wojsk, co pozwoli na:

- zlikwidowanie dowolności i podporządkowanie ruchu poszczególnych jednostek ogólnym interesom operacyjnego rozwijania wojsk ;
- ustalenie metod osiągania stanu pełnej gotowości bojowej przez poszczególne jednostki zależnie od położenia rejonu czasowego pobytu w stosunku do dróg marszu wyprowadzających na kierunki operacyjne ;
- określenie możliwości zaopatrywania jednostek w czasie przegrupowania ;
- prowadzenie okresowych rekonesansów dróg, badanie ich przejezdności w różnych porach roku oraz przydatności dla poszczególnych rodzajów wojsk / stan nawierzchni , wytrzymałość mostów, wysokość wiaduktów, promień zakrętów itp./
- organizowanie współpracy pomiędzy okręgami wojskowymi w zakresie planowania i kierowania ruchem wojsk na obszarach podlegających ich kompetencji.

Ogólne zasady wypracowane na szczeblu centralnym stanowią dla dowódców dywizji i oddziałów podstawę do podejmowania decyzji dotyczącą osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, którą muszą podjąć przed wyprowadzeniem wojsk do rejonu czasowego pobytu. Następnie przedstawią ją bezpośrednio przełożonemu do zatwierdzenia łącznie z propozycją zwiększenia norm czasu na wykonanie poszczególnych czynności w ramach osiągania wyższych stanów gotowości bojowej.

Przy podejmowaniu decyzji odnośnie sposobów osiągania wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostkę podczas pobytu na poligonie / w rejonie ćwiczeń/ należy :

- określić położenie rejonu czasowego pobytu w stosunku do garnizonu i metodę osiągnięcia gotowości bojowej ;
- ustalić ilość sił i środków wyprowadzonych z miejsc stałej dyslokacji oraz ilość niezbędnych sił i środków pozostających w garnizonie dla zapewnienia pełnej gotowości bojowej pozostającego rzutu i możliwość wykonania zadań mobilizacyjnych;
- wyznaczyć drogi marszu /zgodnie z wytycznymi sztabu okręgu/ i skalkulować czas marszu, przejazdu transportem kolejowym, jak również ogólny czas osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej ;
- określić sposób regulacji ruchu oraz bojowego zabezpieczenia przegrupowania ;
- ustalić sposób przekazywania sygnałów alarmowych oraz organizację łączności na czas przegrupowania ;
- określić /jeśli potrzeba / ilość środków transportowych niezbędnych do przewiezienia określonych funkcyjnych z rejonu czasowego pobytu do garnizonu / np. kierowców, mechaników-kierowców, specjalistów łączności itp./ oraz czas ich przybycia ;
- określić zakres świadczeń osobistych i rzeczowych dla przyspieszenia procesu osiągnięcia pełnej gotowości bojowej ;
- wyznaczyć dowódcę rzutu pozostającego w garnizonie oraz określić podstawowe zadania i czas ich wykonania od chwili otrzymania sygnału.

Dokumentem wyrażającym podjętą decyzję powinien być uzupełniający plan osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, w okresie przebywania w rejonie czasowego pobytu opracowany na mapie z legendą. Powinien on zawierać:

- a/ myśl przewodnią osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej;
zamiar /przyjęta metoda działania/; zadania podległych oddziałów /pododdziałów/; czynności w okresie prowadzenia ćwiczeń taktycznych ; realizacja zadań mobilizacyjnych ; postępowanie z załączkami wojennymi ;
- b/ rozmieszczenie wojsk w rejonie czasowego pobytu ;
- c/drogi marszu z rejonu czasowego pobytu do rejonu osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej / alarmowego lub innego, zgodnie z przyjętą metodą działania / ;
- d/ szczegółową kalkulację czasu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, w tym rozliczenie czasu na marsz i przejazd transportem kolejowym ;
- e/ system alarmowania jednostek przebywających w rejonie czasowego pobytu /zasadnicze i zapasowe kierunki łączności, kryptonimy, sygnały /;
- zestawienia stanu osobowego i podstawowego sprzętu znajdującego się w rejonie czasowego pobytu i pozostającego w garnizonie ;
  - główne obowiązki grup pozostających w garnizonie podczas osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, czasy wykonania określonych czynności, drogi marszu do rejonu ześrodkowania zasadniczych sił jednostki ;
  - harmonogram zasadniczych czynności ;
  - tabelę umówionych sygnałów dowodzenia.

Z uwagi na uciążliwość i pracochłonność sporządzania uzupełniających planów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej celowe jest opracowanie zawczasu w dywizji i samodzielnych oddziałach podległych bezpośrednio OW zunifikowanych pla-

nów obejmujących typowe przypadki i zawczasu znane miejsca przebywania wojsk /poligony/. Przed wyjazdem jednostki do rejonu czasowego pobytu /objętego sunifikowanym planem / wystarczy przedstawić dane uzupełniające, dotyczące składu wyjeżdżających i pozostających w garnizonie wojsk oraz propozycje co do zwiększenia norm czasu osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej. Podstawą decyzji dowódcy dywizji /oddziału/ odnośnie osiągnięcia pełnej gotowości bojowej podczas przebywania jednostek w rejonie czasowego pobytu powinien być, jeden z następujących wariantów :

1. W wypadku, gdy miejsce stałej dyslokacji znajduje się na trasie przegrupowania z rejonu czasowego pobytu do rejonu operacyjnego rozwinięcia wojsk, organizuje się powrót jednostek do rejonu alarmowego lub innego doraźnie wyznaczonego rejonu, a następnie realizuje się niezbędne przedsięwzięcia. w zakresie osiągnięcia pełnej gotowości bojowej według ogólnych zasad i opracowanego planu. Zażądzie więc potrzeba skierowania części sił do garnizonu w celu wykonania określonych zadań /podjęcie zapasów materiałowych, dowiezienie mechaników-kierowców itp./. Możliwość taką należy przewidzieć zawczasu, kompletując w rejonie czasowego pobytu odpowiednie siły i środki, które z chwilą otrzymania sygnału o wprowadzeniu pełnej gotowości bojowej skierowuje się do garnizonu oddzielną kolumną w pierwszej kolejności.

Również gdy jednostki o niepełnych stanach /skadrowane/, mające zapasy ruchome jedynie częściowo załadowane na środki transportowe, szczególnie jeśli część tych środków pobierają z gospodarki narodowej i w aktualnym składzie / bez uzupełnienia / nie mogą być wykorzystane / w całości lub części/

do działań bojowych, przegrupowują siły główne do rejonów alarmowych, a część sił do garnizonów i wykonują czynności związane z osiągnięciem stanu pełnej gotowości bojowej oraz pozostałe, właściwe im zadania.

Podany sposób postępowania wymienione jednostki powinny przyjąć bez względu na położenie rejonów czasowego pobytu i niezależnie od tego, że w wielu wypadkach będą one musiały wykonywać marsz w kierunku przeciwnym do ogólnego kierunku przegrupowania wojsk.

2. Jeśli rejon stałej dyslokacji nie znajduje się na drodze przegrupowania z rejonu czasowego pobytu do rejonu operacyjnego rozwinięcia wojsk, wówczas jednostka rozwinięta nie wraca do garnizonu macierzystego / marsz na kierunku przeciwnym do ogólnego kierunku przegrupowania wojsk nie może być wykonywana/, lecz ześrodkowuje się w ustalonym zawczasu rejonie osiągnięcia gotowości bojowej / zasadniczy lub zapasowy/, uzupełnia brakujące ilości ruchomych zapasów materiałowych i oczekuje na przybycie pozostałej części jednostki / rzutu transportowego/ z garnizonu. Następnie rozpoczyna marsz po wyznaczonych drogach natychmiast po otrzymaniu zarządzenia lub sygnału. W razie konieczności wysyła się do garnizonu z rejonu czasowego pobytu część środków transportowych oraz niezbędną ilość funkcyjnych / np. mechaników-kierowców, kierowców, obsług/, jeśli ze względów szkoleniowych / lub innych / znajdowali się w rejonie czasowego pobytu, a przynależny im etatowo sprzęt bojowy pozostał w garnizonie.

Wariant drugi stanowi podstawowy sposób osiągnięcia pełnej gotowości bojowej w tych wypadkach, gdy pierwszy nie może mieć operacyjnego zastosowania.

Wariant 3 dotyczy przede wszystkim jednostek rodzajów wojsk

rakietowych, artylerii naziemnej, przeciwlotniczej, pododdziałów inżynieryjnych, rozpoznawczych i innych przebywających na poligonach / innych rejonach ćwiczeń / samodzielnie / lub w zgrupowaniach/ oraz pozostałych jednostek, w wypadku gdy garnizon znajduje się bliżej lub w jednakowej odległości od miejsca czasowego pobytu od najbliższych źródeł zaopatrzenia.

W tym wypadku jednostka wydziela część sił i środków do garnizonu w celu podjęcia zapasów materiałowych, a pozostałymi siłami maszeruje do nakazanego rejonu na drodze przegrupowania dywizji /oddziału/, osiągając gotowość do dalszych działań.

Podane warianty nie obejmują wszystkich możliwych przypadków osiągania wyższych stanów gotowości bojowej. Dlatego też odpowiednio do warunków na szczeblu okręgów wojskowych i zgodnie z wytycznymi Sztabu Generalnego WP należałoby opracować wszystkie najczęściej spotykane wypadki, z uwzględnieniem konkretnych rejonów czasowego pobytu / poligony, obozy ćwiczeń, rejonu zgrupowań rodzajów wojsk / oraz rozmieszczenia garnizonów tych jednostek. Do obowiązków sztabów okręgów powinno również należeć wyznaczenie rejonów osiągania gotowości bojowej przez jednostki, które nie wracają całością sił do garnizonów. Rejon te muszą znajdować się w pobliżu poligonów / innych rejonów czasowego pobytu / i zapewniać zgodne z normami taktycznymi rozmieszczenie maksymalnej ilości wojsk znajdujących się jednocześnie na danym poligonie oraz nie mogą obejmować rejonów alarmowych znajdujących się w pobliżu jednostek i rejonów zastrzeżonych.

Szczególnością trudnością osiągania stanu pełnej gotowości bojowej sprawia jednostkom podjęcie /ewakuacja/ pełnych ruchomych i doraźnych zapasów środków materiałowych, czynności najbardziej;

pracochłonnych oraz wymagających posiadania odpowiedniej ilości transportu samochodowego. W normalnych warunkach maksymalna ilość zapasów materiałowych jednostek jest załadowana na środki transportowe. Stan ten zmienia się z chwilą wyjścia jednostki z garnizonu, ze względu na konieczność zabrania części sprzętu bojowego i pojazdów transportowych dla zaspokojenia potrzeb szkoleniowych i gospodarczych podczas pobytu jednostki poza miejscem stałej dyslokacji.

Następuje więc rozładowanie znacznej części alarmowych zapasów materiałowych i wobec tego dla odtwarzania stanu stałej gotowości bojowej i osięgania wyższych jej stanów niezbędne jest zorganizowanie powrotu sprzętu bojowego i środków transportowych do garnizonu, co jest jednak sprzeczne z przedstawionymi zasadami. Zdaniem autora rozwiązanie tego problemu jest możliwe poprzez:

- zdeponowanie w obrębie poligonów niezbędnych środków materiałowego zabezpieczenia pobytu i szkolenia wojsk /przedmioty zaopatrzenia mundurowego, kwaterunkowego, amunicja i środki pozorujące /;
- zdeponowanie w pobliżu poligonów /lub rejonów osięgania gotowości bojowej/ niezbędnej ilości zapasów materiałowych /głównie amunicji/ do załadowania sprzętu bojowego i transportowego wyprowadzonego z garnizonu bez tych środków

Dzięki temu można by zmniejszyć ilość środków transportowych wyprowadzonych na poligony w celu zaspokojenia potrzeb bytowych i szkoleniowych jednostek oraz stworzyć warunki osięgania stanu pełnej gotowości bojowej /zgodnie z założeniami wariantu 2 / bez konieczności powrotu do garnizonu macierzystego.

Jednostki opuszczające miejsce stałej dyslokacji powinny pozostawić w garnizonie maksymalną ilość materiałowych zapasów ruchomych załadowanych na środki transportowe, sprzęt i wyposażenie niepotrzebne do realizacji zadań szkoleniowych /lub innych/ oraz tyłu żołnierzy / w tym kierowców/, aby rzut pozostający w garnizonie mógł osiągnąć samodzielnie stan pełnej gotowości bojowej / wykonać zadania mobilizacyjne /i przegrupować się ustalonymi drogami.

Jednostki wychodzące na poligony / do rejonów ćwiczeń / powinny zabierać :

- sprzęt bojowy niezbędny do realizacji zamierzeń szkoleniowych;
- połowe środki remontowo-ewakuacyjne przysługujące zgodnie z należnościami etatowymi / w ilości wystarczającej do obsługi sprzętu/ oraz niezbędną ilość części zamiennych na użytek bieżący z wyjątkiem ogni i sworzni taśm gąsienicowych, które organa zaopatrujące szczebla okręgowego powinny zgromadzić zawnazu w rejonie poligonów ;
- 0,5 jn amunicji dla środków OPL w celu utrzymania gotowości do natychmiastowego włączenia się w system OP kraju i osłony wojsk ;
- pełne zapasy amunicji strzeleckiej oraz do broni pokładowej według należnych norm na stan wyprowadzonych ludzi i sprzętu;
- środki transportowe do przewozu paliw o pojemności gwarantującej codzienne odtwarzanie gotowości eksploatacyjnej oraz 1,25 jn benzyny samochodowej / w pojazdach i etatowych kanistrach/, 1,5 jn oleju napędowego / w zbiornikach wozów bojowych i dodatkowej tarze / i 10% oleju, smarów i produktów specjalnych ;

- kuchnie polowe i zasadnicze środki spożywcze na cały czas pobytu /kasze, makaron, groch, sól, kawę, przyprawy / oraz na 2-3 dni konserwy mięsne, słoninę konserwową, suchary, **chleb**, mięso, koncentraty spożywcze ;
- przedmioty osobistego wyposażenia mundurowego, w tym jeden koc, fundusz wymienny umundurowania, środki higieny i materiały naprawkowe oraz statowe łaźnie polowe ;
- niezbędny transport sanitarny, jak również materiały i sprzęt sanitarny użytku bieżącego na zaspokojenie potrzeb w okresie przebywania na poligonie.

Wydaje się, że wymienione ilości sprzętu i środków materiałowego zabezpieczenia pobytu wojsk na poligonach są wystarczające pod warunkiem pełnego zaopatrzenia w osobowy sprzęt kwaterunkowy, namioty, amunicję do przeprowadzenia planowanych strzelań czołgowych i artyleryjskich, środków pozoracji i pola walki oraz zapewnienia dostatecznych źródeł zaopatrywania w żywność i paliwo.

IV. NIEKTÓRE PROBLEMY ZABEZPIECZENIA PROCESU OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ JEDNOSTKI WOJSKOWE

Osiąganie przez jednostki wojskowe wyższych stanów gotowości bojowej może przebiegać w sytuacji narastania napięcia polityczno-militarnego, jak również w warunkach bezpośredniego zbrojnego oddziaływania nieprzyjaciela na terytorium kraju.

Jednym z głównych celów oddziaływania przeciwnika na terytorium kraju będzie dążenie do zerwania lub utrudnienia przebiegu osiagania przez jednostki wyższych stanów gotowości bojowej.

Dla osiągnięcia tego celu potencjalny przeciwnik może uruchomić jeszcze przed wybuchem konfliktu zbrojnego środki oddziaływania, jak nasilenie propagandy, wzmożenie działalności wywiadowczej i sabotażowej - aż do działań dywersyjnych. Po wybuchu konfliktu zbrojnego, uruchomi on wszystkie dostępne środki oddziaływania - aż do użycia broni masowego rażenia włącznie.

Skomplikowany charakter procesu osiągania wyższych stanów gotowości bojowej oraz jego znaczenie w całokształcie uruchamianych przedsięwzięć obronnych państwa wskazuje na konieczność wszechstronnego zabezpieczenia w sferze politycznej, operacyjnej, organizacyjnej i materiałowo-technicznej.

Zabezpieczenie to podobnie jak i zasadnicze zamierzenia w dziedzinie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, planuje się w czasie pokoju i ujmuje w odpowiednich dokumentach operacyjnego rozwinęcia sił zbrojnych. Realizacja poszczególnych zamierzeń, w zależności od rodzaju, szebła i potrzeb, może odbywać się częściowo lub całkowicie w okresie pokoju /zagrożenia / oraz wojny.

Głównym celem zabezpieczenia tego procesu jest zapewnienie możliwie skrytego, bezpiecznego, swobodnego i terminowego wykonania przez wojska, administracją państwową i gospodarką narodową wszystkich zasadniczych przedsięwzięć związanych z osiągnięciem przez siły zbrojne wyższych stanów gotowości bojowej.

Odpowiednio do tego organizuje się następujące rodzaje zabezpieczenia :

- rozpoznanie / ogólnowojskowe i specjalistyczne / ;
- obronę przed bronią masowego rażenia ;
- ochronę przeciwpożarową ;

- obronę przeciwlotniczą ;
- ochronę i obronę naziemną ;
- maskowanie ;
- zabezpieczenie tyłowe / materiałowe, techniczne i medyczne/;
- zabezpieczenie procesu mobilizacyjnego.

Mieszczą się one w zasadzie w ramach regulaminowego zabezpieczenia działań i muszą być organizowane, na wszystkich etapach osiągania wyższych stanów gotowości bojowej i na wszystkich szczeblach dowodzenia.

W zależności od warunków osiągania wyższych stanów gotowości bojowej / np. w rejonie alarmowym, zapasowym rejonie mobilizacji, w rejonie czasowego pobytu/, przynależności organizacyjnej, angażowanych sił i środków, szczebla organizacyjnego itp. - mogą występować i inne rodzaje zabezpieczenia. Na przykład wyżej wymieniona ochrona i obrona na skutek rozszerzania zakresu zadań, ilości i rodzaju angażowanych sił i środków oraz obszaru działania przyjmuje nazwę na szczeblu okręgu wojskowego obrony przeciwdywersyjnej.

Występuje też rodzaj zabezpieczenia typowy tylko dla tego okresu działalności sił zbrojnych. Jest nim zabezpieczenie procesu mobilizacyjnego podczas osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, zwłaszcza w jednostkach skadrowanych i nowo formowanych.

Z punktu widzenia wykonawstwa przedsięwzięcia, zabezpieczenia mogą być realizowane siłami własnymi jednostek, siłami wyższego szczebla dowodzenia, stopnia przygotowań poczynionych w okresie pokoju, warunków miejscowych, powstałej sytuacji /zagrożenia/ itp. Na przykład największy udział sił i środków paramilitarnych wystąpi w zabezpieczeniu procesu mobilizacyj-

nego w formie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz mobilizowanych jednostek / akcja kurierska, dowóz rezerwistów, ewakuacja zapasów materiałowych z garnizonów itp./.

Jednostki będą organizować własnymi siłami i środkami prawie wszystkie rodzaje zabezpieczenia, wykorzystując w tym celu etatowe pododdziały specjalistyczne oraz nieetatowe /przeszkolone drużyny obsługi / z pododdziałów ogólnowojskowych lub z podstawowej specjalności jednostki.

Siły i środki wyższego szczebla mogą być przydzielone jako wzmocnienie lub - co będzie najczęściej stosowane - działać na korzyść podległych jednostek.

Przykładem może być organizowane przez OW rozpoznanie powietrzne na korzyść wszystkich jednostek dyslokowanych na administrowanym obszarze.

Jeżeli idzie o siły i środki pozamilitarne to mogą one realizować samodzielnie niektóre zadania zabezpieczenia bezpośrednio na korzyść jednostek / np. akcja kurierska/ lub współuczestniczyć w wielu przedsięwzięciach organizowanych przez sztaby jednostek i związków taktycznych / np. OP BMAR rozpoznanie/.

Organizatorem zabezpieczenia realizowanego siłami wojsk oraz koordynatorem wszystkich przedsięwzięć w tej dziedzinie, niezależnie od rodzaju angażowanych sił i środków, jest sztab okręgu wojskowego. Działalność w tej dziedzinie, zarówno w OW, jak i w jednostkach nie jest aktem jednorazowym, lecz procesem ciągłym mającym na celu uaktualnienie zadań / potrzeb/ stosownie do możliwości i powstałej sytuacji.

W zależności od wielu czynników, zwłaszcza od czasu i miejsca realizowanych przedsięwzięć osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej może wzrastać lub maleć znaczenie poszczególnych rodzajów zabezpieczenia, różnicować się sposób organizacji ich wykonania oraz rola wykonawców. Na przykład w okresie zagrożenia ważne będą potrzeby w zakresie zabezpieczenia przed działaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych, penetracją wywiadowczą, dopływu informacji o rozpoznaniu.

Pozostałe przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego będą miały charakter przygotowawczy, w przewidywaniu narastania sytuacji zagrożenia.

Gdy osiągnięcie gotowości bojowej realizowane będzie w warunkach oddziaływania środkami napadu nieprzyjaciela, szczególnego znaczenia nabierają takie rodzaje zabezpieczenia, jak: obrona przeciwlotnicza, OPBMAR, ochrona przeciwpożarowa oraz zabezpieczenie medyczne.

Zadania zabezpieczenia organizowane przez oddziały i związki taktyczne będą miały charakter czysto taktyczny, a sposób ich wykonania nie będzie wiele odbiegał od zasad regulaminowych. Działalność natomiast sztabu OW w tym zakresie będzie miała znamiona charakteru operacyjnego z o znacznym zaangażowaniem sił i środków obrony terytorialnej, a niekiedy wojsk operacyjnych.

Organizacja i przebieg osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej różni się znacznie od organizacji i prowadzenia działań bojowych. Dlatego wystąpią niektóre właściwości odbiegające od zasad regulaminowego zabezpieczenia działań bojowych. Właściwości powyższe dotyczyć będą szczególnie sfery realizacji tych przedsięwzięć, które z charakteru procesu osiągnięcia wyższy

stanów gotowości bojowej będą realizowane stopniowo, etapami, przy czym szczególna rola przypadnie przedsięwzięciom przygotowawczym.

Od stopnia zrealizowania niektórych przedsięwzięć przygotowawczych będzie zależać szybkość uruchomienia danego zabezpieczenia na poszczególnych szczeblach dowodzenia.

A. R o z p o z n a n i e

Rozpoznanie jako jeden z rodzajów zabezpieczenia ma na celu wykrycie we właściwym czasie wszelkiej działalności nieprzyjaciela oraz ustalenia warunków realizacji nakazanych przedsięwzięć osiągnięcia przez wojska wyższych stanów gotowości bojowej.

Cel powyższy osiąga się przez organizację i prowadzenie ciągłego rozpoznania siłami i środkami wojsk oraz zbieranie i opracowywanie informacji napływających ze źródeł pozamilitarnych. W pierwszym wypadku obiektem rozpoznania będą siły i środki przeciwnika i jego działalność.

Informacje ze źródeł pozamilitarnych / np. MSW/będą dotyczyć zarówno przeciwnika, jak i warunków i możliwości realizacji zadań osiągnięcia przez wojska wyższych stanów gotowości bojowej.

Rozpoznanie organizowane w tym okresie powinno między innymi dostarczyć dowódcom i sztabom informacji o :

- przygotowaniu przeciwnika do zastosowania różnych środków walki zbrojnej na terytorium kraju ;
- początku agresji nieprzyjaciela ;
- rejonach lądowania, bazowania i kierunkach działania sił dywersyjno-rozpoznawczych i sabotażowych, skażeniach, poza-

- rach, zniszczeniach, zatopieniach itp. ;
- głównych kierunkach i obiektach penetracji wywiadowczej nieprzyjaciela ;
- możliwościach i warunkach rozmieszczenia, bytowania, wykorzystania zapasów miejscowych, uzyskaniu pomocy technicznej, manewrze itp. przez siły własne.

Rozpoznanie organizuje się we wszystkich oddziałach i związkach taktycznych posiadanych / przydzielonych / siłami.

Zakres rozpoznania organizowanego samodzielnie przez jednostki wojskowe będzie zwykle obejmował tylko zagadnienia bezpośredniego zabezpieczenia jednostki przed oddziaływaniem nieprzyjaciela oraz zapewnienia warunków osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej; na przykład rozpoznanie skażeń, zatopień, pożarów, zniszczeń w obszarze działania jednostki oraz rozpoznanie warunków rozmieszczenia, bytowania pododdziałów itp. W niektórych wypadkach sztab jednostki na zarządzenie sztabu ZT lub OW może organizować inne rodzaje rozpoznania poza obszarem swego działania, a w krytycznych sytuacjach organizować je samodzielnie lub wspólnie z organami MSW.

Dotyczy to szczególnie rozpoznania rejonów lądowania, bazowania i kierunków działania grup dywersyjno-rozpoznawczych i sabotażowych.

W zakresie pozostałych zagadnień rozpoznania, a zwłaszcza zamiarów przeciwnika w skali operacyjnej i głównych kierunków jego działania zapewnia się jednostkom ciągły dopływ informacji ze sztabu ZT lub OW oraz ogniw kierowania obroną kraju.

Skład, zadania i sposób działania sił i środków rozpoznania zależy od stopnia i sposobów osiągnięcia nakazanej gotowości

bojowej, szczebla dowodzenia organizującego rozpoznanie, stanu zagrożenia, warunków lokalnych itp. Na przykład w miarę osiągania wyższych stanów gotowości bojowej zwiększają się możliwości wydzielania do rozpoznania większej ilości sił i środków. W warunkach zaś skrytego osłaniania tej gotowości sposób prowadzenia rozpoznania nie może naruszać istniejącego reżimu działania jednostki / garnizonu /.

Niezbędne siły i środki, ich zadania oraz sposób działania ustala się w okresie stałej gotowości bojowej, natomiast uruchamia się z chwilą wprowadzenia stanu podwyższonej lub pełnej gotowości bojowej. W oddziałach mogą to być :

- posterunki obserwacyjne /ogólnowojskowe, OPL, POSR oraz inne ;
- obserwatorzy w pododdziałach ;
- patrole rozpoznawcze ;
- grupy rekonesansowe.

Ponadto wiele informacji o stanie zagrożenia, w terenie i innych obiektach zainteresowania mogą dostarczyć elementy ubezpieczenia, ochrony, regulacji ruchu itp., jak na przykład: posterunki wartownicze, regulacji ruchu, przeciwpożarowe i inne.

W omawianym okresie obiektem rozpoznania będą również rejony alarmowe, zapasowe rejony mobilizacji, rejony stanowisk dowodzenia i drogi domarszu do nich. Rozpoznanie to prowadzą zwykle grupy rekonesansowe jednostek i sztabów. W skład grupy rekonesansowej wchodzi oficerowie pionu operacyjnego, łączności, regulacji ruchu oraz inne siły zależne od potrzeb /patrole rozpoznania skażeń, rozpoznania inżynierskiego itp./.

Do zasadniczych zadań grupy rekonesansowej należy :

- rozpoznanie dróg marszu do tych rejonów, ustalenie ewentualnych objazdów ;
- sprecyzowanie potrzeb w zakresie organizacji regulacji ruchu, ochrony i obrony w dostosowaniu do aktualnej sytuacji na drogach i w rejonie.

Grupy rekonesansowe w okresie podwyższonej gotowości bojowej przystępują do wykonywania zadania po upływie 2-3 godzin od otrzymania sygnału, a w czasie bezpośredniego przejścia ze stanu stałej gotowości do pełnej - po 20-30 minutach.

Na szczeblu związku taktycznego wznoszą się możliwości i potrzeby rozpoznania, występuje tu bowiem cały wachlarz zadań rozpoznawczych, poczynając od rozpoznania stanu zagrożenia /ogólnego/ do wszelkiego rozpoznania specjalistycznego włącznie / np. skażeń, inżynieryjne, medyczne, techniczne, kwatermistrzowskie/.

Dla uzyskania niezbędnych danych organizowane będą siłami ZT odpowiednie elementy rozpoznawcze oraz zostanie uruchomiony system wymiany informacji z ogniwami terenowej administracji państwowej; zwłaszcza WSZW, Inspektoratami OC oraz organami resortu spraw wewnętrznych / MO i Służbą Bezpieczeństwa/.

Całość przedsięwzięć rozpoznawczych organizowanych przez oddziały i związki oraz siły układu pozamilitarnego, działających na korzyść sił zbrojnych, koordynuje sztab okręgu wojskowego. Ponadto własnymi siłami i środkami wzmacnia rozpoznanie podległych jednostek. W tym wypadku sztab OW /ZT/ wiele uwagi poświęca rozpoznaniu specjalistycznemu, organizując je

zwłaszcza na korzyść jednostek nie dysponujących pododdziałami wojsk specjalnych / np. rozpoznanie powietrzne, ogólne, skażeń, inżynieryjne/.

Podczas organizowania rozpoznania przez OW na korzyść jednostek musi być przestrzegana generalna zasada - minimalnego angażowania w tym okresie armijnych sił i środków rozpoznania. Jeżeli jednak wyniknie konieczność ich użycia, to należy wyznaczyć zadania rozpoznawcze na kierunkach przewidywanego przegrupowania wojsk armii.

Wspomniany szczebel dowodzenia stanowi również główne źródło informacji dla podległych jednostek z rozpoznania agenturalnego, radioelektronicznego, politycznego itp.

Zbieraniem i opracowywaniem informacji rozpoznawczych zajmują się wyspecjalizowane ogniwa sztabu oraz specjaliści rodzajów wojsk i służb. Obieg niektórych informacji specjalistycznych odbywa się w oddzielnych systemach, które uruchamia się w okresie podwyższonej gotowości bojowej. Obecnie są przygotowane do funkcjonowania dwa systemy :

- system powszechnego ostrzegania;
- system wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń na terytorium kraju.

Powyższe systemy dostarczają informacji specjalistycznych /zagrożenia z powietrza, uderzeniami jądrowymi, skażeniami /, które mieszczą się w ramach OPL i OPBMAR i z tego powodu ich rola i zadania zostaną naświetlone przy omawianiu wspomnianych rodzajów zabezpieczenia.

B. Obrona przed bronią masowego rażenia.

W omawianym okresie działań wojsk obrona przed bronią masowego rażenia nabiera szczególnego znaczenia, zwłaszcza podczas osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej w rejonach stałej dyslokacji. Skupienie wojsk na stosunkowo niewielkim obszarze, jakim są koszary, stwarza przeciwnikowi dogodne warunki do wykonania uderzeń jądrowych.

W rejonach alarmowych / zapasowych rejonach mobilizacji / wojska stanowią również, mimo rozśrodkowania, opłacalny cel uderzeń BMR.

Obronę przed bronią masowego rażenia planuje się i organizuje w okresie pokoju, a uruchomienie z chwilą wprowadzenia wyższych stanów gotowości bojowej.

Podstawą planowania i organizacji OPBMAR, jak również wykonywania wielu przedsięwzięć organizacyjno-przygotowawczych są wytyczne sztabu OW oraz przewidywany sposób osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej. Ponadto uwzględnia się usytuowanie jednostki względem ważniejszych opłacalnych celów jądrowych, warunki rozmieszczenia w koszarach lub w planowanych rejonach alarmowych / mobilizacji/ oraz możliwości uzyskania pomocy ze strony sił obrony cywilnej.

W całokształcie przedsięwzięć OPBMAR można wyodrębnić następujące grupy zadań : rozpoznanie i ostrzeganie, ochronę ludzi i sprzętu oraz likwidację skutków uderzeń BMR.

Wiele zadań z dziedziny OPBMAR realizuje się i przygotowuje jeszcze w okresie pokoju. W sferze organizacyjno-szkoleniowej przygotowuje się siły i środki do zorganizowania elementów rozpoznawczych / system wykrywania skażeń i system

ostrzegania/ oraz uzgadnia się z ogniwami obrony cywilnej działanie tych elementów w ogólnokrajowym systemie wykrywania skażeń.

Podobnie postępuje się w stosunku do innych elementów OPBMAR. Na szczególną uwagę zasługuje organizacyjne przygotowanie grup /oddziałów/ ratowniczo-ewakuacyjnych /GRE, ORE/ polegające między innymi na ustaleniu ich wielkości, składu, wyposażenia i sposobu formowania.

Skład i rodzaj GRE będzie zależał od rodzaju jednostki /jednostek stacjonujących w garnizonie/ i warunków ich rozmieszczenia. W większych garnizonach mogą być organizowane na ten okres garnizonowe GRE z wydzielonych sił i środków danej jednostki. Jeżeli w garnizonie stacjonuje kilka jednostek danego ZT wraz ze sztabem ZT, to garnizonowy ORE może być jednocześnie dywizyjnym. Niezależnie od tego, każda jednostka może organizować własną GRE, zdolną do udzielania pomocy porażonym ludziom przynajmniej w rejonie porażenia klasycznymi środkami napadu.

W związku z tym powinna ona obowiązkowo posiadać zasadnicze elementy ratownicze i ewakuacyjne, jak : poszukiwania i wynoszenia poszkodowanych, udzielania pierwszej pomocy medycznej, ewakuacji porażonych do szpitali oraz elementy zabezpieczające, jak : rozpoznanie, lokalizacji pożarów, odkażania i dezaktywacji.

Z uwagi na przewidywane działanie GRE, ORE w rejonie zurbanizowanym, wskazanym jest posiadać w niej takie siły i środki, które umożliwiają wydobycie poszkodowanych z zagruzowań i wykonanie w nich przejść / przejazdów/, usunięcie skutków awarii sieci elektrycznych, wodociągowych, gazowych itp. oraz ewakuacji z rejonu porażen niebezpiecznych materiałów /amunicji, paliwa/ i sprzętu bojowego.

Zadania GRE formowanych na okres osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej w zasadzie nie odbiegają od zadań takich grup organizowanych w warunkach polowych. Jeśli idzie o jednostki wojsk operacyjnych, nie będą prawdopodobnie mogły prowadzić likwidacji skutków uderzenia do samego końca.

Ograniczą się one do wykonania zasadniczych zadań ratowniczych /ratowania ludzi i niezbędnego sprzętu bojowego / i przekają rejon porażen siłom ratowniczym wojsk OTK lub obrony cywilnej.

W przypadku poniesienia dużych strat przez jednostkę lub ZT /uniemożliwiających im dalsze kontynuowanie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej/, siły ratownicze tych jednostek będą zazwyczaj prowadzić likwidację skutków uderzeń do końca samodzielnie lub wspólnie z siłami ratowniczymi OC.

Przedstawione wyżej problemy, jak skład, wyposażenie, sposób formowania i zadania, a zwłaszcza sposób działania GRE w miarę możliwości uzgadnia się z organami obrony cywilnej miasta / dzielnicy /, osiedla.

Z przedsięwzięć ochronnych realizowanych w czasie pokoju wymienić można : gromadzenie środków ochrony przed skażeniami, przygotowanie różnego rodzaju ukryć na terenie koszar oraz innych obiektów wojskowych itp.

Ponadto na podstawie danych z rekonesansu ustala się rejony rozmieszczenia i kierunki działań poszczególnych elementów OPBMAR, przydatność obiektów stacjonarnych na potrzeby OPBMAR / łaźnie, myjnie samochodowe/ oraz miejsca rozwinięcia punktów zabiegów specjalnych i sanitarnych.

Z chwilą wprowadzenia podwyższonej gotowości bojowej / lub ze stałej pełną gotowość / uruchamia się elementy systemu wykrywania skażeń, na przykład posterunki obserwacji skażeń

/POSK/ w jednostkach i sztabach w czasie :

- do 40 minut po wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości bojowej ;
- do 30 minut po ogłoszeniu stanu pełnej gotowości bojowej ;
- do 30 minut po zajęciu rejonu alarmowego /zapasowego rejonu mobilizacji /.

Wykorzystuje się do tego etatowe pododdziały rozpoznania skażeń oddziałów i ZT, a w razie ich braku - drużyny schemizowane.

Pozostałe etatowe siły pododdziałów rozpoznania skażeń ZT i oddziałów pozostawia się w odwodzie i wykorzystuje do prowadzenia rozpoznania skażeń, w ramach patrolowania rejonu stałej dyslokacji, przegrupowania do rejonu alarmowego oraz prowadzenia kontroli dozymetrycznej stanu osobowego i sprzętu.

W sztabach ogólnowojskowych ZT rozwija się do pracy stacje obliczeniowo-analityczne skażeń /SOAS/. Nawiązują one łączność i wymieniają informacje z ośrodkami analizy skażeń OW /OAS/ i najbliższymi OAS terenowych sztabów obrony cywilnej /OC/.

Po wyjściu do rejonu alarmowego, SOASZT nawiązuje łączność z SOAS armii oraz najbliższym OAS terenowego sztabu obrony cywilnej. Ponadto wskazane jest utrzymanie łączności i wymiana informacji z elementami systemu sąsiednich ZT / SOAS/, natomiast w przewidywaniu ruchu - z OAS sztabów OC znajdujących się na planowanym kierunku przemarszu.

Z innych przedsięwzięć OPBMAR realizowanych w okresie podwyższonej gotowości bojowej można wymienić aktualizację planów, techniczny przegląd sprzętu ochronnego i wyposażenia ukryć, uzupełnienie zapasów sprzętu i odkażainików oraz przyspieszenie remontów sprzętu chemicznego.

Z chwilą wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej w jednostkach i sztabach :

- wydaje się żołnierzom indywidualne pakiety odkażające a pododdziałom odkażalniki i dezaktywatory ;
- wykonuje się planowe ukrycia dla ludzi i sprzętu / w rejonie stałej dyslokacji lub w rejonie alarmowym / ; prowadzi się rozbudowę inżynierską rejonu alarmowego /ZRM/ ;
- przygotowuje się do wyjścia z garnizonu i rozwinięcia polowych PZS ;
- kompletuje się grupy ratowniczo-ewakuacyjne [ ]
/garnizonowe, pułkowe / i przygotowuje się je do działania.

Obronę przed bronią masowego rażenia w jednostkach i ZT po zajęciu rejonu alarmowego organizuje się zgodnie z ogólnymi zasadami dla warunków polowych, Niektóre przedsięwzięcia OPBMAR które nie mogą być zabezpieczane siłami jednostki, powinny być w miarę możliwości organizowane siłami ZT lub OW i OC.

C. Ochrona przeciwpożarowa

W warunkach garnizonowych ochrona przeciwpożarowa w odróżnieniu od warunków polowych, gdzie integralnie wchodzi w skład OPBMAR, jest jednym z rodzajów zabezpieczenia. Wynika to z faktu, że jest ona zorganizowana i funkcjonuje samodzielnie już w okresie pokoju. Dokonywanie w tym czasie jakichkolwiek zmian w jej podporządkowaniu byłoby niecelowe.

Polega na realizacji przedsięwzięć w zakresie :

- przeciwdziałania powstawaniu pożarów ;
- likwidacji powstałych pożarów.

Z chwilą wprowadzenia stanu podwyższonej gotowości bojowej

w rejonie stałej dyslokacji zorganizowany system ochrony przeciwpożarowej jednostki powinien być wzmocniony, zwłaszcza w zakresie obserwacji i patrolowania wrażliwych na zapalenie się obiektów. Szczególną uwagę należy zwrócić na magazyny MFB i amunicji oraz sposób pobierania z nich zapasów, parki wozów bojowych i rejonu sakwaterowania w czasie ich opuszczania przez pojazdy i pododdziały oraz punkty przyjmowania rezerw osobowych i sprzętu z gospodarki narodowej.

Ponadto należy zapewnić odpowiednią ilość awaryjnych dróg wyjazdowych z obiektu /bran/ oraz możliwości pomocy cywilnej straży w wypadku pożaru.

W tym okresie do likwidacji pożarów oprócz etatowej /nieetatowej/ straży pożarnej wyznacza się alarmowe pododdziały ppoż., co najmniej jedną kompanię na pułk, pluton - na batalion i drużynę - na kompanię. Po osiągnięciu pełnej gotowości bojowej w rejonie stałej dyslokacji wspomniany system może funkcjonować dalej samodzielnie lub też może być włączony /sintegrowany/ do OPBMR. Zależać to będzie od wielu czynników, między innymi od :

- sposobu organizacji i rozmieszczenia grupy ratowniczo-ewakuacyjnej ;
- ilości etatowych / nieetatowych/ straży pożarnych ;
- wielkości i charakteru obiektu oraz użytkowanej powierzchni i ilości rozmieszczonych na niej elementów wrażliwych na ogień.

Włączenie systemu przeciwpożarowego do obrony przed bronią masowego rażenia polega na połączeniu i wspólnym działaniu elementów obrony ppoż. z pozostałymi elementami OPBMR.

Po wyjściu i zajęciu rejonu alarmowego /mobilizacyjnego/ wszystkie jednostki obronę przeciwpożarową organizują w

systemie polowym zgodnie z postanowieniami instrukcji o obronie przed bronią masowego rażenia.

D. Obrona przeciwlotnicza

Obrona przeciwlotnicza jest jednym z głównych przedsięwzięć zabezpieczających proces osiągania wyższych stanów gotowości bojowej. Głównym jej celem jest osłona wojsk i obiektów przed niespodziewanym napadem z powietrza oraz zmniejszenia skutków tego napadu do możliwego minimum.

Obronę wojsk i ważnych obiektów na obszarze przed tego rodzaju napadem zapewnia zawniasu zorganizowany i funkcjonujący system OPK. Główną siłę w tym systemie stanowią wojska OPK rozwinięte na stanowiskach, pozycjach, lotniskach już w okresie pokoju.

W okresie pokoju są w ciągłej gotowości określone siły i środki dyżurne. Z wojsk OPK na przykład ciągle dyżurują wyznaczone pododdziały / oddziały / wojsk raketowych, lotnictwa myśliwskiego i wojsk radiotechnicznych, a wojsk lotniczych - lotnictwa myśliwskiego i myśliwsko-asturmowego. Jeśli idzie o oddziały rakiet przeciwlotniczych, wojsk OPL oraz artylerii przeciwlotniczej związków i oddziałów wojsk lądowych, to określone siły dyżurują na zasadzie pododdziałów alarmowych. W tym wypadku sprzęt pododdziałów raketowych i artylerii jest w gotowości do wyjścia na SO, a jego obsługi w rejonach zakwaterowania / przykoszarowych placach ćwiczeń /, w gotowości do rozwinięcia się w rejonie dyslokacji osłanianego związku / oddziału /.

Do zwalczania środków napadu z powietrza przygotowuje się w omawianym okresie pozostałe siły i środki OPL /np. ZSU, STRZALA-2", PKM /, jak również - w ramach powszechnej OPL - broń pokładową wozów bojowych i broń maszynową. Jednym z głównych elementów powszechnej OPL jest tak zwana bierna OPL przygotowywana przez wszystkie rodzaje wojsk w celu zmniejszenia skutków uderzeń z powietrza. Składają się na nią takie przedsięwzięcia, jak np. przystosowanie piwnic do celów OPL, wyznaczenie miejsc i środków do budowy szczelin, ukryć i schronów, a ponadto przygotowanie systemu ostrzegania i alarmowania o sagretaniu z powietrza, posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej /OPL/; zorganizowanie maskowania i rozśrodkowania ludzi i sprzętu itp. oraz przygotowanie pododdziałów do prowadzenia ognia z broni ręcznej i maszynowej do nisko lecących celów powietrznych.

W okresie podwyższonej gotowości bojowej realizuje się wiele przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie obrony powietrznej kraju. Między innymi zwiększa się liczbę sił dyżurnych wojsk OPK oraz stopień ich gotowości bojowej.

Na specjalne zarządzenie Szefa Sztabu Generalnego WP do systemu OPK mogą być włączone czasowo wszystkie lub część sił i środków ogniwo OPL. Wychodzą one w całości do rejonów SO, a jednostki skadrowane wysyłają na SO rzuty awangardowe. Z chwilą zajęcia SO dowódcy jednostek wojsk OPL /szefowie OPL ZT / nawiązują łączność z właściwym; stanowiskiem dowodzenia OPK i przekazują mu dokładne położenie SO i czas ich zajęcia.

W celu dysponowania aktualnymi danymi o sytuacji powietrznej SD oddziałów przeciwlotniczych prowadzą nasłuch w sieci powiadamiania SD /Pi SD/ właściwych korpusów OPK, a garnizo-

nowe ośrodki alarmowania i określone jednostki włączają odbiorniki do nasłuchu sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza /KOPK/.

Dla niektórych oddziałów OPL szczebla operacyjnego mogą być wyznaczone do osłony w tym okresie poza garnizonom /rejonem alarmowym/ np. stanowiska dowodzenia, urządzenia tylowe, mosty itp.

W pierwszej kolejności do rejonów stanowisk ogniowych wejdą pododdziały OPL pełniące dyżury bojowe, w drugiej - oddziały i pododdziały o dużym procencie ukończenia, a następnie pozostałe.

Aby zapewnić skuteczną osłonę przed uderzeniami z powietrza, obowiązują siły i środki OPL generalna zasada wyprzedzania w osiąganiu wyższych stanów gotowości bojowej pozostałych rodzajów wojsk.

Z innych przedsięwzięć realizowanych w omawianym okresie należy wymienić : wyprowadzenie wszystkich pozostałych etatowych sił i środków OPL związków i oddziałów okręgu na wyznaczone stanowiska ; prowadzenie nasłuchu w sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza oraz obserwacji powietrznej ; utrzymywanie określonej ilości broni ręcznej i maszynowej do zwalczania nisko lecących celów powietrznych ; przystąpienie do inżynierskiej rozbudowy SO oraz planowanych ukryć dla stanów osobowych i sprzętu.

Pełny zakres przedsięwzięć w zakresie OPL wykonuje się po przeprowadzeniu stanu pełnej gotowości bojowej.

Wszystkie siły i środki obrony powietrznej osiągają gotowość do natychmiastowego odparcia nalotów przeciwnika. Określone siły lotnicze mogą - na zagrożonych kierunkach - dyżurować w powietrzu.

W bezpośredniej obronie przeciwlotniczej rejonów osiągnięcia pełnej gotowości bojowej, a zwłaszcza rejonów alarmowych i przemarszu do nich powinna wziąć udział maksymalna ilość etatowych sił i środków OPL związków i oddziałów. OPL w rejonie alarmowym organizuje się zgodnie z zasadami przyjętymi w systemie polowym.

Jeśli wojska osiągają pełną gotowość bojową bezpośrednio ze stałej gotowości bojowej, wówczas realizuje się również niewykonane przedsięwzięcia przewidziane dla stanu podwyższonej gotowości bojowej.

E. Ochrona i obrona naziemna

Ochrona i obrona jest częścią składową obrony przeciwdywersyjnej organizowanej na obszarze kraju przez resort spraw wewnętrznych. Resort ten bowiem ma zorganizowaną sieć informacyjno-ostrzegawczą, dobrą znajomość terenu i obiektów oraz możliwości natychmiastowego reagowania na przejawy dywersji siłami terenowych posterunków MO. Ochrona i obrona organizowana w siłach zbrojnych ma na celu bezpośrednie zabezpieczenie jednostek lub obiektów militarnych przed wszelką działalnością zbrojną sił naziemnych przeciwnika, jak np. grup dywersyjno-rozpoznawczych, zbrojnego podziemia itp. Organizuje się z chwilą ogłoszenia stanu podwyższonej lub pełnej gotowości bojowej w rejonie stałej dyslokacji i w rejonie alarmowym lub zapasowym rejonie mobilizacji.

Ochrona i obrona organizowana w rejonie stałej dyslokacji jednostek / obiektów/ polega na wzmocnieniu służb dyżurnych, wart wewnętrznych i garnizonowych oraz zorganizowaniu dodatkowych elementów ubezpieczenia /np. patroli/ rejonu koszar, garaży, parków sprzętu, magazynów, składnic, warsztatów itp.

Ochronę i obronę pośrednią zwłaszcza na podejściach do tych rejonów lub obiektów wojskowych znajdujących się poza garnizonem, zapewniają organy MO wspólnie ze służbą porządkowo-ochronną oddziałów samoobrony w ramach ogólnej ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

-W czasie przejścia jednostki do rejonu alarmowego /zapasowego rejonu mobilizacji/ szczególną uwagę zwraca się na ochronę i obronę newralgicznych obiektów komunikacyjnych oraz drogi przejazdu. W tym okresie jednostki wojskowe organizują ochronę i obronę według zasad ubezpieczenia marszu. Siły i środki układu pozamilitarnego zapewniają bezpieczeństwo i porządek publiczny na administrowanym obszarze, między innymi przez ochronę mostów szosowego lokalnego, wiaduktów, patrolowanie ważniejszych kolumn wojskowych przez osiedla i miasta itp.

Po zajęciu rejonu alarmowego /zapasowego rejonu mobilizacji/ jednostki wojskowe natychmiast organizują ochronę i obronę według zasad obowiązujących wojsko na postoju. Organizują one ubezpieczenie bezpośrednie oraz patrole, posterunki obserwacyjne itp. Zwraca się przy tym uwagę na ubezpieczenie bezpośrednie w pododdziałach, ochronę sztabów, kancelarii i węzłów łączności, kontrolę dróg dojazdowych i patrolowanie wewnątrz rejonów. Ponadto w zależności od stanu zagrożenia i wielkości rejonu mogą być wyznaczone do zwalczania wykrytych grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela pododdziały dyżurne.

Jednostki wojskowe zajmujące z różnych przyczyn nieplanowe rejonu zobowiązane są nawiązać współpracę z terenowymi sztabami wojskowymi w celu zabezpieczenia obrony przeciwdywersyjnej. Ze strony wojska udział w obronie przeciwdywersyjnej

mogą wziąć przede wszystkim jednostki manewrowe wojsk obrony wewnętrznej, obrony terytorialnej oraz siły wydzielone z innych jednostek okręgowych. Użycie ich z reguły następuje już po wykryciu i zlokalizowaniu sił dywersyjnych przeciwnika. W okresie tych działań operacyjnie podlegają one grupom operacyjnym wojewódzkich komend MO.

F. M a s k o w a n i e

Maskowanie procesów osiągania wyższych stanów gotowości bojowej jest przedsięwzięciem złożonym, uwarunkowanym sytuacją polityczno-militarną i ogólną koncepcją /zamiarem/ maskowania rozwinięcia operacyjnego sił zbrojnych. Podstawowym celem maskowania operacyjnego może być wprowadzenie w błąd rozpoznania nieprzyjaciela co do charakteru działań wojsk i zamiarów militarnych oraz sugerowanie, że działalność ta ma charakter ćwiczebny lub demonstracyjny.

Cele i zadania maskowania operacyjnego i bezpośredniego zmieniać się będą równocześnie ze zmianami w sposobie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej i działalności wojsk. W tym okresie można umownie wyodrębnić następujące etapy :

- skryta mobilizacja ;
- poprawa położenia operacyjnego ;
- przegrupowania wojsk ;
- powszechna mobilizacja.

Charakterystyczne cechy zewnętrzne występujące w tych etapach muszą być uwzględnione w maskowaniu operacyjnym i na ich podstawie precyzowane cele, które zamierza się osiągnąć. W warunkach na przykład szybkiego narastania konfliktu zbrojnego część przedsięwzięć z tej dziedziny może okazać się niemożliwą do

zrealizowania lub niecelowa. W tym przypadku główny wysiłek maskowania operacyjnego może być przeniesiony na maskowanie bezpośrednio wojsk i obiektów.

W ramach maskowania operacyjnego mogą być realizowane następujące przedsięwzięcia :

1/ w zakresie dezinformowania :

- sugerowanie rozpoznaniu nieprzyjaciela przygotowań do ćwiczeń szczebla operacyjnego ;
- kierowanie uwagi organów rozpoznawczych nieprzyjaciela na przedsięwzięcia pozorne lub drugorzędne ;
- inspirowanie otoczenia o ćwiczebnym lub demonstracyjnym charakterze działania wojsk ;
- sugerowanie odmiennego charakteru i kierunku możliwego działania wydzielonych wojsk operacyjnych, a także stopnia ich gotowości bojowej itp.

2/ z zakresu pozorowania :

- prowadzenie pozornych ćwiczeń na kierunkach przegrupowań w ramach poprawy położenia operacyjnego ;
- organizowanie systemu pozorowania radioelektronicznego, według zasad okresu pokojowego, dla uzasadnienia prowadzonych ćwiczeń, przegrupowań, mobilizacji i innych przedsięwzięć specjalnych /organizowanych przez Sztab Generalny WP / ;
- organizowanie i realizowanie przedsięwzięć pozornych dla odwrócenia uwagi od rejonów skrytej mobilizacji ;
- organizowanie pozorowania radioelektronicznego dla ukrycia rozwijania wojennego systemu dowodzenia ;
- dezinformowanie radioelektroniczne ;
- prowadzenie kontroli kompleksowego maskowania i korygo-

wania już zrealizowanych zadań maskowania operacyjnego.

3/ z zakresu ukrywania :

- maskowanie bezpośrednio wszystkich czynności związanych z podnoszeniem gotowości bojowej wojsk, a szczególnie w zakresie maskowania radiotelektronicznego, maskowania świetlnego, skrytego zajmowania rejonów alarmowych itp.;
- organizowanie przedsięwzięć ochronno-maskujących dla uniemożliwienia śledzenia zmian w rozmieszczeniu jednostek oraz w dokonywanych przegrupowaniach.

Oprócz przedsięwzięć realizowanych na podstawie uprzednio opracowanych planów maskowania operacyjnego, wojska powinny wykonywać przedsięwzięcia dodatkowe, wynikające z rozwijającej się sytuacji, a ustalone centralnie lub przez sztab OW.

Proces osiągania wyższych stanów gotowości bojowej może przebiegać pod pozorem ćwiczeń z wyjściem na poligony, prac w gospodarce narodowej i innych zamierzeń noszących znamiona działalności okresu pokojowego. Maskowanie wykonywanych przedsięwzięć polegać będzie głównie na stosowaniu maskowania bezpośredniego :

- wyłączeniu oświetlenia zewnętrznego w koszarach i zaciemnieniu w budynkach ;
- maskowaniu / kryciu/ sprzętu bojowego przed osobami postrobnymi ;
- niedopuszczenie do zbytelnego wyprowadzenia sprzętu i ludzi z koszar ;
- maskowanie przejścia do rejonu alarmowego pod osłoną nocy, bez światła oraz w małych kolumnach pododdziałowych ;

ograniczeniu korespondencji telefonicznej i radiowej do niezbędnych potrzeb.

W całokształcie przedsięwzięć maskowniczych szczególną uwagę należy zwrócić na maskowanie przedsięwzięć mobilizacyjnych w tym na organizację kontroli przybywających rezerwistów, aby zapobiec przedostaniu się do jednostki osób niepowołanych /celowo podstawionych/.

Szczególne znaczenie w pierwszych godzinach po zarządzeniu stanu podwyższonej gotowości bojowej ma pełna skrytość działania oraz maskowanie radioelektroniczne w celu niedopuszczenia do wiadomych zmian w istniejącej sytuacji w okresie pokojowym.

W okresie osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej mogą być maskowane następujące przedsięwzięcia :

- poprawa położenia operacyjnego ;
- zajmowanie rejonów alarmowych ;
- rozmieszczenie wojsk w zasadniczych i zapasowych rejonach alarmowych ;
- rozwijanie polowego systemu dowodzenia ;
- przewozy wojsk.

W wypadku ogłoszenia powszechnej mobilizacji maskowanie operacyjne przyjmuje inny charakter, a cele maskowania mogą być sprowadzone do ukrycia kierunków działania, zapewnienia żywotności wojsk i zmniejszenia strat od ewentualnych uderzeń nieprzyjaciela. W działalności sztabów należy kierować się zasadą, iż wszystkie, nawet najlepiej zorganizowane przedsięwzięcia maskowania, po określonym czasie zostaną zdekonspirowane.

G. Zabezpieczenie materiałowe, techniczne i medyczne.

Głównym celem tego rodzaju zabezpieczenia jest uzupełnienie w wojskach - zgodnie z tabelami należności i normami zużycia - sprzętu i zapasów oraz zorganizowanie poprzez uzupełnienie i formowanie jednostek tyłowych - polowego systemu zaopatrywania, ewakuacji, remontu i udzielania pomocy medycznej. Rodzaj, zakres i terminy wykonywania poszczególnych zadań będą zależne od stanu i sposobu osiągania gotowości bojowej w wojskach.

Do głównych zadań zabezpieczenia materiałowego w okresie podwyższonej gotowości bojowej należy :

- sprawdzenie stanu ilościowego i jakościowego środków materiałowych i sprzętu z rezerw i depozytów środków materiałowych i sprzętu w celu uzupełnienia w wojskach zapasów operacyjnych i taktycznych ;
- przygotowanie baz i składnic oraz innych tyłowych obiektów stacjonarnych do wydzielania polowych składów zaopatrywania, baz remontowych i szpitali polowych, jak również przygotowanie grup tankowania do wysunięcia na trasy przemarszu wojsk z zapasami paliw w transporterach kolejowych. Składnice przewidziane do rozśrodkowania podejmują niezbędne przedsięwzięcia przygotowawcze do rozpoczęcia rozśrodkowania ;
- przygotowanie środków materiałowych i sprzętu jednostek do ewakuacji w rejony alarmowe lub do zapasowych rejonów mobilizacji ;
- wydanie pododdziałom /jednostkom/ sprzętu i środków materiałowych z zapasu nienaruszalnego.

Z chwilą wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej należy :

- wydać żołnierzom należne zaopatrzenie i znaki tożsamości ;
- załadować środki materiałowe przeznaczone dla polowych składnic związków operacyjnych oraz rozpocząć rozładunek i rozładunek środków materiałowych z baz i składnic przewidzianych do rozładunku ;
- zabezpieczyć i przekazać mienie pozostawione w miejscach dyslokacji / po wyjściu jednostki w rejon alarmowy lub na kierunek operacyjny/ ;
- likwidować gospodarkę finansową i ryczałtowo-rozliczeniową czasu pokojowego i przejść na system gospodarki materiałowej i finansowej czasu wojennego.

W wypadku wyjścia jednostek do rejonu alarmowego /zapasowego rejonu mobilizacji/ należy ewakuować środki materiałowe i sprzęt do tych rejonów.

Do głównych zadań technicznego zabezpieczenia procesu osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, należy :

- sprawdzenie stanu technicznego uzbrojenia i sprzętu oraz przyśpieszenie remontów bieżących i średnich ;
- wymiana gąsienic wozów bojowych grupy eksploatacyjnej, które mają przebieg powyżej 1200 km ;
- rozkonserwowanie i przygotowanie do eksploatacji uzbrojenia i sprzętu technicznego będącego w stałej konserwacji oraz w zapasie nienaruszalnym ;
- zamontowanie akumulatorów na wszystkich pojazdach użytku bieżącego i zapasu nienaruszalnego ;
- oznakowanie pojazdów mechanicznych ;

- przygotowanie i rozwinięcie PRT w jednostkach przyjmujących pojazdy mechaniczne i sprzęt z gospodarki narodowej.

W przewidywaniu wyjścia oddziałów i związków bezpośrednio na drogę marszu do rejonów wyjściowych należy zorganizować elementy zabezpieczenia technicznego kolumn.

Do zasadniczych wykonywanych zadań medycznego zabezpieczenia w jednostkach należy :

- odesłanie chorych do szpitali oraz skierowanie z isby chorych jednostki do pododdziałów żołnierzy nie wymagających dalszego leczenia ;
- zwolnienie łóżek w szpitalach wojskowych w drodze wypisu osób cywilnych i członków rodzin wojskowych nie wymagających bezwzględnej hospitalizacji. Z chwilą wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej pobrać należy krew konserwowaną z batalionów medycznych.

Wydanie pododdziałom opatrunków osobistych oraz przygotowanie zapasów medycznych wykonuje się zgodnie z harmonogramem czynności na okres podwyższonej i pełnej gotowości bojowej.

H. Zabezpieczenie procesu mobilizacyjnego

Głównym celem tego rodzaju zabezpieczenia jest zapewnienie bezkolizyjnego i w ściśle ustalonych terminach dopływu do oddziałów i związków - żołnierzy rezerwy oraz środków transportowych i maszyn pobieranych przez wojsko z gospodarki narodowej, jak również organizacyjne ujęcie tych sił i środków dla uzyskania nakazanego stanu gotowości bojowej.

Główną rolę na styku sił zbrojnych z gospodarką narodową i administracją państwową spełniają wojewódzkie sztaby wojskowe /WSzW/ i wojskowe komendy uzupełnień /WKU/.

Koordynują one bowiem realizację zadań terenowych organów administracji państwowej oraz jednostek gospodarki narodowej, wykonywanych na rzecz mobilizacji sił zbrojnych.

Główne zadania wykonywane przez jednostki organizacyjne sił pozamilitarnych na rzecz mobilizacji sił zbrojnych ujęte są w skrypcie nr : 0497 i 0500- autor ppłk dypl. B. Szmaciński oraz nr 0575 - autor płk dypl. K. Zdaniak.

xx

xx

xx

W skrypcie przedstawiono tylko niektóre problemy dotyczące osiagania wyższych stanów gotowości bojowej w warunkach przebywania jednostek poza miejscem stałej dyslokacji

Z uwagi na znaczenie tych problemów konieczne jest dalsze teoretyczne ich opracowanie i szeroka wymiana poglądów.

Problem zabezpieczenia procesu OWSGB przez jednostki wojskowe ujęto w sposób ogólny odnoszący się tylko do oddziałów i związków taktycznych przebywających w miejscu stałej dyslokacji, jak i w rejonach czasowego pobytu, ze względu na brak wydawnictw w tym przedmiocie w ASG WP.

Materiały źródłowe i pomocnicze :

1. Dyrektywa MON do działalności Sił Zbrojnych PRL w latach 1976-80 ;
2. Rozkaz MON do szkolenia Sił Zbrojnych w roku 1978.
3. Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu Sił Zbrojnych PRL -Sztab Gen. 488/70 ;
4. Wytyczne mobilizacyjne część I - Szt.Gen.531/71 ;
5. Wytyczne mobilizacyjne cz.IV Szt.Gen. 534/71 ;
6. Ramowy Zakres Działania WSzW Nr 18324.
7. Doświadczenia z ćwiczeń i uwagi dowódców jednostek wojskowych z 1 i 3 DZ.

Wydrukowano w 100 egz.

Egz.Nr 1-100. Bibl.Gł.OZS

Wyk.płk Zdaniak

Druk H.B.

Nr 0557/02456/WW

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. _____

40749

